

Kuzey Köpek Kulüpleri Birliği

(Danimarka Köpek Kulübü, İzlanda Köpek Kulübü, Norveç Köpek Kulübü, Finlandiya Köpek Kulübü,
İsveç Köpek Kulübü)

Safkan Köpeklerde Abartılı Özellikler Üzerine

IRKLARA ÖZEL AÇIKLAMALAR

İçindekiler

Giriş.....	2
Uygulama.....	2
Tüm ırklar için temel bilgiler.....	3
İrk Tipleri.....	3
FCI GROUP 1 Sheepdogs and Cattle Dogs.....	4
FCI GROUP 2 Pinscher and Schnauzer - Molossoid Breeds - Swiss Mountain and Cattle Dogs.....	4
FCI GROUP 3 Terriers.....	6
FCI GROUP 4 Dachshunds.....	7
FCI GROUP 5 Spitz and Primitive types.....	7
FCI GROUP 6 Scenthounds and Related Breeds.....	7
FCI GROUP 7 Pointing Dogs.....	8
FCI GROUP 8 Retrievers - Flushing Dogs - Water Dogs.....	8
FCI GROUP 9 Companion and Toy Dogs.....	9
FCI GROUP 10 Sighthounds.....	11
Ek 1 Çalışmanın Altyapısı ve Arka Planı.....	12
Ek 2 Ringde Solunum Zorluğunun Değerlendirilmesi.....	12
Ek 3 Göz problemleri.....	13

Orijinal Doküman: Special Breed Spesific Instruction by Nordic Kennel Clubs

Çeviri: Umut Aydınođlu

GİRİŞ

Not! Bu doküman safkan ırklara ait abartılı özelliklerin getirdiği problemleri anlatan kapsamlı bir araştırmadır. Buradaki bilgiler, tüm show hakemleri için temel oluşturmaktadır ve tüm köpek ırklarını ilgilendirmektedir. Hakem veya hakem adaylarının tüm dokümanı incelemesi tavsiye edilir, ilgili ırklardaki açıklamalar için ise kesinlikle FCI standartlarına başvurulmalıdır. Prensipler ile ilgili açıklamalar ise Uygulamalar kısmında bulunmaktadır.

Bir show hakeminin görevi, ilgili ırkı belirli/onaylı ırk standardı çerçevesinde incelemektir. Değerlendirme yapılırken sağlık da göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısı ile hakemin sorumluluğu, ırk standardına uygun değerlendirmek kadar, ırkın yatkın olabileceği abartılı özelliklerin getireceği sağlık problemlerini de belirlemektir. Bir ırk standardı abartılı özelliklerden bahsetmez fakat kullanılan kelimeler hakem ve yetiştiricileri kolaylıkla yanlış yönlendirebilir. Bu durum uç derecede abartılı ırk özelliklere sahip köpeklerin ringlerde öne çıkmasına sebep olabilir. Abartılı özelliklere doğru kayan trendler henüz ırka zarar vermeden fark edilmeli ve düzeltilmelidir. Bir show hakeminin ırkı sağlıklı tutmak için çok büyük bir fırsatı vardır; sağlıklı ve optimal özellikteki bireyleri, abartılı özelliklere tercih etmek... Bu doküman, bütün gruplardaki belirli ırkların sağlık açısından tehdit oluşturan özelliklerindeki abartıları konu alarak farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Bu doküman spesifik olarak ırklardaki hatalara değil, olması gereken özelliklerin abartılarına parmak basmaktadır. Genel perspektif ırk standardından uzaklaşmaktan çok ırkın sağlığını korumaktır. Bir ırkta sık görülen hatalar eğer abartılı özellik olarak düşünülüyor ise bu dokümanda yer verilmemiştir. Bu doküman Kuzey Köpek Kulüpleri Birliği tarafından, son 10 yılda yaygın olarak beslenen ve abartılı ırk özellikleri sebebi ile risk altında bulunan ırklar üzerinde yapılan incelemeler sonucu oluşturulmuştur. İncelemeler ve nihai doküman; ırk hakemlerinden, ırk kulüplerinden, veteriner hekimlerden ve sağlık araştırmaları istatistiklerinden alınan verilerin harmanlanması ile oluşturulmuştur. Listenin oluşturulmasındaki kriterler ek-1'dedir.

UYGULAMA

Bu dokümanı çalışacak ırk hakeminin, kendi ırkındaki açıklamalar ile birlikte, ırkı temsil eden gruptaki sağlık riskleri ve tüm köpekler için olan geniş açıklamaları da çalışması gerekmektedir. Hakemlerin ilk olarak ırka ait standarda uygun değerlendirme yapması büyük önem taşımaktadır.

Unutulmamalıdır ki ringe çıkan tüm köpekler sağlıklı ve formda olmalıdır. Hakemin derecelendirmesinde, ırk standardına göre uygun olmayan özellikler ile birlikte, ırka ait özelliklerin abartılı oluşları da etkin olmalıdır.

Yazılı kritiklerde, köpeklerde bulunan abartılı özellikler ve derecelendirmeye ne kadar etki ettikleri belirtilmelidir. Tam tersi, eğer köpek ırka özel olarak risk oluşturan özelliklerde çok doğru ve sağlıklı ise bu da kritikte belirtilmelidir. Bu şekilde, hem ırk tipine uygun hem de sağlıklı bireylerin showlara teşvik edilmesi sağlanabilir.

Köpek idareciliğindeki abartılar da kamuoyunun köpek showlarına bakışını negatif etkileyebilecek unsurlardandır. Bu sebeple, köpeğin fiziksel ve ruhsal sağlığına, insanlar ile kurdukları ilişkilere zarar verebilecek, etik olmayan abartılı idareci tutumları da hakem tarafından kritikte belirtilmelidir. Bu

konu direkt ırk gelişimini etkileyen bir faktör olmasa da, köpekler için kabul edilemez yaşam koşulları hazırlayabileceği için ayrıca önem taşımaktadır. Ringde hareket, ırka özel hızda ve tarzda değerlendirilmelidir.

TÜM IRKLAR İÇİN TEMEL BİLGİLER

Hakemler, sadece aşağıda listelenmiş ırklar için değil tüm ırklar için yaptıkları değerlendirmelerde, sağlık ve sağlamlığı ön planda tutmalıdır. Değerlendirme gözlemleri, ister olumlu ister olumsuz olsun, kritikte bulunmalıdır.

Solunum: Tüm köpekler, gerek dururken, gerekse hareket halinde, normal nefes almalıdır. Nefes zorluğunun tayini için ek-2'ye bakınız.

Gözler: Tüm Köpeklerin iritasyonsuz, net ve temiz gözleri olmalıdır.

Çene Basışı ve Dişler: Tüm köpeklerin, ırk standardında belirtilen çene yapıları ve dişleri sağlıklı olmalıdır. Düzgün yerleşmemiş dişler fonksiyonelliği etkilediği gibi, diş etine de zarar vermektedir. Diş etlerinde herhangi bir yara, iritasyon olmamalıdır.

Ağırlık: Hiçbir köpek obez/aşırı kilolu veya aşırı zayıf olmamalıdır.

Deri ve Kürk: Tüm köpeklerin iritasyonsuz sağlıklı derileri olmalıdır. Kürk'te yapılacak grooming işleminin köpeğin normal yaşamını etkilemeyecek boyutta olması, eğer var ise, ırk standardında yazan sınırlarda kalması gerekmektedir.

Hareket: Tüm köpekler ringde zorlanmadan ve stressiz bir şekilde ırkın hareket tarzına uygun hareket etmelidir.

Davranış: Tüm köpekler modern yaşamda fonksiyonelliğe engel oluşturmayacak kişiliklere sahip olmalıdır. İrka özel davranışlar not edilmeli ve eğer sosyalliği ve iletişimi etkilemiyor ise saygı duyulmalıdır. Aşırı derecede korku ve çekingenlik kesinlikle istenmez. Kontrol edilemeyen agresiflik ve panik tolere edilmez köpek diskalifiye edilir.

IRK TİPLERİ

Birçok köpek ırkı için tip ve karakteristik, doğal kalıtım ile değil, yapay seleksiyon ile şekillenmiştir. Birçok genin kontrol ettiği bu özellikler normal anatomic varyasyon olarak değerlendirilmemeli, yapay olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Bu sebeple ringdeki değerlendirmede, spesifik ırk tiplerine uygunluk ile yaşam sebebi olan doğal anatomik unsurların optimal kombinasyonu ön planda olmalıdır.

Brachycephalic Irklar: Kısa somak ve kafatasına sahip bu ırklar, genellikle 2. Ve 9. Grupta toplanmışlardır. Tipik fiziksel özellikleri, kafatası, somak, çene, gözler ve göğüs kafesinin fiziksel görünüşünü değiştirir. Bu görünüşteki abartılı özellikler nefes alma ve vücut sıcaklığı rahatsızlıkları başta olmak üzere ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir.

Toy Irklar: Grup 9 başta olmak üzere, 2, 3, 4 ve 5. Gruplarda bulunan küçük boyutlu ırklardır. Boyut küçüldükçe ve ekstrem boyutlar ortaya çıktıkça, iskelet ve kas sisteminde ciddi gelişim bozuklukları gözlenmektedir. Bu gruptaki bazı ırklar hem cüce hem de yukarıda anlatılan brachycephalic ırklar sınıfındadır. Göz yuvasından çıkmış gözler genelde yukarıdaki her iki sınıfta yer alan köpeklerde görülür. Gelişim bozukluğu olan köpeklerde fontanelin (bıngıldak) açık kalması ile birlikte düzensiz alt çene ve hatalı dil formatları gözlenir. Cücelik, yetersiz göğüs kafesi ile birlikte, kas sisteminin gelişmemesinden kaynaklı olarak, sağlıksız hareketi de doğurur.

Orantısız (ChondroDystrophic) Gelişim Bozukluğu Olabilen Irklar: 1, 3, 4, 6, 8 ve 9. Gruplarda görülür. Eğer orantı ekstrem boyutlarda bozulmuş ise çok ciddi anatomik hastalıklar seyreder. Molossoid Irklar: Bu grup, mastif ve dağ köpekleri ırklarını içerir. Eski molossoid ırkının günümüze gelen örnekleridir. Dev boyutta ve büyük hacimli, bol derili köpeklerdir. Grup 1 ve 2'de bulunurlar. Bu köpeklerin sağlıklı ve sağlam yapıları olmalıdır, uygun miktarda deri ile fonksiyonellikleri korunmalıdır. Tipik molossoid özellikleri, ırk standardının içinde kalacak şekilde, abartıdan uzak olmalıdır. Abartılı boyutlara dikkat edilmelidir.

FCI GRUP 1

Bu grup çalışan köpeklerle dolu olup, grubun fonksiyonelliği için çalışma içgüdü, hareket kabiliyeti, sağlık ve sağlamlık en ön planda tutulmalıdır. Bu özellikler en net olarak hareket sırasında gözlenir, Bu sebeple köpeklerin hareketinin değerlendirilmesine büyük önem verilmelidir. Bu grupta bazı ırklarda abartılı çekingenlik gözlenebilir.

Collie (Uzun ve kısa tüylü):

- Ağız: Dar alt çene, içe dönük köpek dişlerine sebep olabilir. Bu dişler üst damağa zarar verebilir.
- Gözler: Oldukça küçük ve derin pozisyonlu gözler. (*Irk standardına göre: gözler orta büyüklükte olmalıdır, kesinlikle küçük değil*)
- Davranış: Abartılı korku ve çekingenlik. (*Irk standardına göre: arkadaşça tavır sergilenmeli, agresif veya tedirgin olmamalıdır.*)

Alman Çoban Köpeği:

- Ön Yapı: Dışa bakan ön patiler, zayıf pastern, dar dirsekler
  - Arka Uzunluk: Abartılı arka açılar, birbirine yakın stabil olmayan topuklar
  - Üst Çizgi: Fazla eğimli ve kesikli (kambur veya omurgadaki düzensizlik) bel ve sağrı.
- Bu anatomik abartılı özellikler haricinde, bu ırkta, abartı olarak değerlendirilmese de, sağlığa ve fonksiyonelliğe doğrudan etki eden kusurlar sık gözlenmektedir. Bunlar büyük boyutlar, düz cigado, öne doğru itilmiş omuzlar, uygun olmayan arka açılarıdır. Sunumdaki abartılı yaklaşım da direkt olarak köpeğin sağlığını etkilemese de, değerlendirmeyi zorlaştıracak unsur olarak öne çıkmaktadır. Standartta arka bacakların vücudun hafif arkasında, arkadan bakıldığında birbirine paralel görünmesi gerektiği belirtilmiştir. Hareketi değerlendirirken köpeğin tırıs haricinde normal yürüyüşüne de bakılmalıdır.

FCI GRUP 2

Bu grup, hem brachycephalic ırkları, hem mastiff tipi ırkları, hem de dağ köpeklerini barındırır. En önemli unsur abartı boyutlardaki köpeklerin ön plana çıkarılmamasıdır. Sağlıklı ve sağlam yapıları olmalı ve ırk standardında istenen bol kemik ve ağır kafayı taşıyabilecek vücuda sahip olmalıdırlar. Fazla efor harcamadan, rahat hareket etmelidirler. Gerek küçük gerekse büyük boyutlu örneklerinde, fazla ağır kafa ve ağır solunuma doğru değildir. Dar ön yapı, eğik ön kol gibi, içe doğru olan topuklar, arka açıların yetersizliği (düzlüğü) veya aşırı arka açılar tipik büyük boyutlu grup 2 köpekleri için sorun teşkil etmektedir.

Mastiff tipi ırklar yoğun, sarkık derilere sahip olabilmektedir. Bu yoğunluk hiçbir zaman göz, deri ve dudak problemlerine yol açmamalıdır. Bir köpeğin derisi, hiçbir konforsuzluk göstermeden, sağlıklı olmalıdır.

Bu gruptaki birçok ırk keskin korumacı güdülere sahiptir. Bu güdülere saygı duyulmakla birlikte, tüm ırklar için çizilen davranış çizgilerinin dışına çıktığında cezalandırılmalıdır.

Bullmastiff:

- Solunum problemleri: Fazla kısa somak, yetersiz boyun/boğaz ve eğri burun sebebi ile bu problemler görülebilir.
- Yüz Derisi: Fazla miktardaki yüz derisi, göz ve kaş problemlerine yol açabilir.
- Deri problemleri: Abartılı yoğunluktaki katlanmış deri, iritasyon ve enfeksiyona yol açabilir.
- Arka açılar: Yetersiz (düz) arka açılar diz problemlerine yol açabilir.
- Üst Çizgi: Sağrının belden abartılı derecede yüksek olması ve fazla açılı sağrı ciddi hareket problemlerine yol açar.
- Tipte ve boyutlardaki abartılar

Sağlıklı solunum izlenmelidir, somak kafa uzunluğunun 1/3'ünden az olmamalıdır. Sağlıklı ve sağlam hareket ile doğru arka açılar ve sağlıklı deri yapısı özellikle öne çıkarılmalıdır. Büyük boyut hiçbir şekilde bütünsel dengenin ve doğru yapının önüne geçmemelidir.

Bulldog:

- Solunum problemleri: Aşırı kısa somaklı veya kalkık burunlu bireylerde görülebilir. Fakat daha da önemlisi, yetersiz boyun/boğaz kapasitesi ve sarkık boğaz dokusunun nefes almaya olan negatif etkisidir. Bu ırk için nefes alma zorluğu diskalifiye sebebidir.
- Abartılı tip: Abartılı tip ile birlikte ön ve arka açılarının yetersizliği gözlenir, bu da yetersiz hareketi doğurur. (*Irk standardına göre: hareketin sağlıklı olması son derece önemlidir.*)
- Yüz: Abartılı derecede kısa somak, fazla sarkık yüz derisi ve sarkık gözler, çeşitli hastalıklara öncü olabilir.
- Kuyruk: Anüsü kapatan sert ve hareketsiz kuyruk dışkılama problemlerine sebep olabilir. Anal kısımdaki kırışik deri, yanmalara sebep olabilir.

Irk standardında birçok yerde, solunum konusunda hassas olduğu belirtilmiştir, deri ve göz sağlığı ile birlikte en yüksek öneme sahip karakteristiklerden biri standart çerçevesinde hareket edebilen kuyruktur.

Dogue de Bordeaux:

- Tipteki genel abartılar: Fazla yüksek sağrı ile birlikte, dengesiz ve yetersiz ön ve arka açılar, sağlıksız hareketi ve yetersiz arka itiş gücünü doğurur.
- Sarkık gözler

Boxer:

- Solunum: Nefes alış sırasında horlama ve ağzın sürekli açık tutulması, abartılı derecede kısa somak ve burun boşluğundaki yetersizlikten kaynaklı olabilir.
  - Deri: Fazla sarkık deri, iritastona ve renk değişimine yol açabilir.
- Standartta somak uzunluğu ile kafatası uzunluğu oranı olarak 1/2 verilmiştir.

Great Dane:

- Ön ve Arka uzuvlar: aşırı dik, yanlış eğimli pasternler (knuckling over) ile zayıf arka uzuvlar
- Sarkık gözler
- Patiler: yer ile temas etmeyen ayalar
- Davranış: Tedirgin ve çekingen tavır

Mastiff:

- Arka Uzuvlar: Sağrının çok yüksek olması, düz diz ve çok eğri sağrı doğru olmayan ve kısıtlı harekete sebep olur.
- Nefes problemleri: Kısa somak, kıvrık burun ve yetersiz burun boşluğu, horlamaya sebep olabilir.
- Deri: İritasyon ve renk bozulması.
- Sarkık gözler

Neapolitan Mastiff:

- Deri: Bu ırkın standardına göre deri tüm vücutta sarkık olmalıdır. Bu sebeple bu ırk deri konusunda sağlığı arka plana atacak abartılı özelliklere daha açıktır. Aşırı fazla yoğun ve sarkık deri farklı rahatsızlıklara sebep olabilir.
- Genel Yapı: Bacaklardaki yapısal bozukluklar ve genel olarak zayıf anatomi, harekette sağlıksız hareket ve konfor eksikliği olarak kendini gösterir.

Kedi (aslan) yürüyüşü benzeri, gururlu, çevik ve aynı zamanda yavaş, iyi arkadan itişe sahip, sağlıklı arka uzuvları olan köpekler değerlendirilmelerde bolca ödüllendirilmeli ve öne çıkarılmalıdır.

St. Bernard:

- Deri: Aşırı sarkık deri ve dudaklar
- Gözler: Aşırı sarkık gözler
- Kafa: Aşırı büyük ve ağır kafa

Shar-Pei:

- Deri: Kıvrık derinin yoğunluğu abartılı boyutlarda olmamalıdır. Abartılı durumlarda, göz, kulak ve deri problemleri çok çabuk ortaya çıkabilir.
- Ağız: Alt dudak dokusu dişleri kapatıp çenenin kapanmasını etkilememelidir.

FCI GROUP 3:

Çok çeşitli sorunların karşılaşılabildiği bir gruptur. Deri problemleri, yanlış çene, ırk tipinde aşırılık, tüysüz bölgeler, kürkte bozukluklar başlıca problemlerdir.

Bull Terrier/Miniature Bull Terrier:

- Ağız: Dar alt çene abartılı olur ise, köpek dişleri üst damağa zarar verebilir.
- Deri: İritasyon ve tüy dökülmeleri
- Gözler: Aşırı kısık gözler.

Kafanın eşsiz yapısı, trend gösteren çene problemlerine sebep oluşturmaktadır. Doğru kafa ve güçlü bir alt çene aranmalıdır.

Norwich Terrier:

- Küçük ve elma şekilli kafa yapısı nefes alma zorluğuna sebep olabilir.
  - Hareket: Aşırı kısa boyun ve vücut hareketi olumsuz etkiler.
- Doğru kafa yapısı ile birlikte, sağlıklı ve rahat hareket gözlenmelidir.

Stafforshire Bul Terrier:

- Ağız: Alt köpek dişleri bazı durumlarda üst damağa zarar verebilir
- Nefes problemleri:
- Kürk ve deri: İritasyona ve dökülmeye maruz kalmış tüyler.

West Highland White Terrier:

- Deri: İritasyona maruz kalmış, fazla katlı deri.

Yorkshire Terrier:

Bu ırk toy bir ırktır. Bu sebeple, 9. Grup için yapılan açıklama kısmi olarak bu ırkı da etkiler.

- Nefes Problemleri: Dar/sıkışık/düzgün olmayan burun kanalları nefes zorluğuna sebep olabilir.
- Ağız: Zayıf çene ve dişler ile birlikte, paralitik (sarkık/çıkık) dil diskalifiye hatasıdır.

- Aşırı cücelik: Standart çerçevesi dışındaki boyutlar çeşitli sağlık problemlerine sebep olmaktadır. (*Standarda göre: En fazla 3.2 kg., kafatası küçük ve düz, çok belirgin ve yuvarlak değil, gözler: çıkık değil.*)
  - Kürk/Tüyler: Uzun tüyler kesinlikle hareketi engelleyecek uzunlukta olmamalıdır. Bu durumlarda fazla tüy, doğru kas gelişimini bile etkileyebilmektedir.
- Sağlıklı nefes alma ve normal vücut gelişimi aranmalıdır. Somak, sağlıklı dişler ve doğru çene ile dil önemlidir.

FCI GROUP 4

Eğer dachshundalara özel oransal farklılık abartılı boyutlara taşınır ise, bu durum çeşitli sağlık problemlerine sebep olabilir.

- Ön Uzuvlar: Ön kolun doğrultudan sapması, orantısız farklılığın bir sonucudur. (*Standarda göre: Ön kol, iyi kemikli ve düzdür, ayaklar doğruca öne bakar*)
- Ön ve Arka ayaklar arasındaki mesafe (ground clearance): Doğru olmayan mesafe ve oranlar, harekette sınırlamalara ve sonucunda ırkın fonksiyonelliğine negatif etki yapar.
- Göğüs Kafesi: Çok kısa ve formasyon bozukluğu olan göğüs kafesi ile yeteri kadar gelişmemiş sternal kemik.

FCI GROUP 5

Bu grupta büyük boyutsal farklılıklar olsa da, temel tip çok homojendir. Bu tip abartılı özelliklere izin vermeyen bir yapıdadır. Bu sebeple bu grupta abartılı durumların sağlığa etki ettiği az ırk vardır. Birkaçında kürk ve tüylerdeki abartı ile alt tüyler ve kalıcı yavru tüyleri problem oluşturabilir.

Chow-Chow:

- Solunum Problemleri: Horlama ve kısıtlı nefes alma, yeterli nefes kanalı kapasitesi olmamasından ve yeterli boğaz hacmi olmamasından kaynaklı olabilmektedir.
- Arka Uzuvlar: İrka özel kısıtlı arka açılar, dik diz ve topukların sebebidir ve ırk için istenen bir özelliktir, fakat bu durum hareketi ve bazı aşırı durumlarda yapıyı negatif etkilemektedir. Kıvrılan topuklar ve dizler (knuckle over) anatomik olarak doğru değildir ve kesinlikle istenmez.
- Yüz: Gözleri kapatacak derecede abartılı yüz derisi bazı göz problemlerine yol açar.

German Spitz/Pomeranian:

Bu ırk toy bir ırktır. Bu sebeple, 9. Grup için yapılan açıklama kısmi olarak bu ırkı da etkiler.

- Kürk: Alt tüylerin aşırı miktarda olması, hatalı ve etkisiz üst tüyler ile birleşince elastikliğini kaybeder. Doğru çift kürk yapısı bu değildir. (*Standarda göre: Uzun, düz üst tüyler ile kalın, pamuksu- yünsü yapılı alt kürke sahip olmalıdır.*)

Hatalı kürk yapısı, dökülmeye açık bir tüy yapısına sebep olabilir. Doğru kürk bu sebeple çok önemlidir. Ayrıca doğru boyutlar, burun, çene ve dişler aranmalıdır.

FCI GROUP 6

Bu grup, çalışan av köpeklerini içerdiğinden sağlıklı ve sağlam yapı istemektedir. Basset ırkları orantısız farklılıklarından dolayı tipik rahatsızlıklara açıktır.

Basset Hound:

- Deri: Sağlıksız ve/veya aşırı miktarda sarkık deri, yanmalara sebep olabilir. (*Standarda göre: Deri, abartılı kıvrımlardan uzak bir şekilde esnek ve elastik olmalıdır.*)

- Ön ve Arka Uzunluklar: Zayıf yapı, uygun olmayan yer mesafesi (ground clearance), abartılı derecede kısa bacaklar doğru olmayan harekete sebep olabilir ve ırkın çalışma özelliğini engelleyebilir.
- Gözler: Çok sarkık gözler, aşırı büyük veya içe dönmüş göz kapakları
- Kulak uzunluğundaki abartı.

Bloodhound (Chien de Saint Hubert):

- Deri: Çok yoğun ve sarkık deri ile, sarkık ve içe dönüp göz kapakları ciddi problemler yaşatabilir.

FCI GROUP 7

Bu gruptaki köpekler sağlık ve sağlam yapı gerektiren av köpekleri olduğundan genelde abartılı özellikler ön plana çıkmaz. Yine de birkaç örneğinde gruptaki diğer ırklara oranla deri fazlalıkları görülmektedir.

Italian Pointing Dog (Bracco Italiano ve Spinone Italiano):

- Yüz derisi: Yoğun miktarda sarkık yüz derisi, sağlıksız dudaklara ve gözlere sebep olabilmektedir.

FCI GROUP 8

Bu grupta dayanıklılık ve hareket kadar iyi kas yapısının da özellikle önemli olduğu av köpekleri bulunmaktadır. Bu grup ırklarda hacim ile obeziteyi ayırabilmek önemlidir. Bu gruptaki bazı spaniel ırklarında aşırı deri ve fazla kulak sebebi ile gözlerde ve kulaklarda problemler görülebilmektedir. Bazı ırklarda da iletişim eksikliği bulunmaktadır.

American Cocker Spaniel:

- Kafa: Fazla kısa somak, çok kısa yuvarlak kafatası ve çene basışı problemleri
- Gözler: Pörtlek gözler ve derin olmayan göz yuvaları, gözde akıntı. Gevşek göz kapakları ve sağlıksız dudaklar.
- Göğüs: Yetersiz göğüs kafesi ve kısa sternal kemik
- Kürk: Fazla abartılı tüy miktarı ve doğru olmayan tüy yapısı (*Standarda göre: tüy yapısı kolay bakıma izin verir nitelikte olmalıdır. Bir spor köpeği için ortalama tüy miktarı olan bir ırktır*)

Clumber Spaniel:

Bu ırk, iyi kondisyonlu, fazla kilosunu veya abartılı kafası olmayan çevik bir iş köpeği olmalıdır.

- Yapı: Sağlıklı olmayan ve yetersiz açılar köpeğin hareketini olumsuz etkileyebilir.
- Kafa: Abartılı derecede ağır ve sarkık derili, sarkık göz kapaklı köpeklerde göz ile ilgili problemler görülebilir.
- Abartılı boyutlar ve ağırlık

Bu köpekte, güçlü, tipik hareket aranmaktadır. Köpekler doğru boyutlarda olmalı ve yine doğru kafa özellikle öne çıkarılmalıdır.

Flat Coated Retriever:

- Fazla derinde pozisyonlanmış gözler (deep set)

FCI GROUP 9

Bu gruptaki çoğu ırk küçük boyutludur ve bazıları kafatası ve somak bakımından ekstrem boyutlarda olabilir. Standartlarda olan bir çok ekstreme yakın özelliğin standart dışına çıkması, abartılı hale gelmesi ile sağlık problemlerinin çıkışı da kaçınılmaz olmaktadır. Bu grupta yer alan Boston Terrier, French Bulldog, Griffons, Japanese Chin, King Charles Spaniel, Pug, Pekingese ve Shih-Tzu ırkları brachycephalic yapılarından dolayı solunum problemleri ve vücut sıcaklığı kontrol zorluğu riski altındadır. Dar solunum kanalları ve kalkık buruna bağlı olarak meydana gelen solunum zorluğu ciddi bir problem olarak karşımıza çıkar. Bu gruptaki birkaç ırkta ayrıca pörtlek gözler görülmektedir. Bu gözler dış etkenler sebebi ile oluşacak yaralanmalara oldukça açıktır.

Açık bingıldak (fontanel) bir anomali olarak kabul edilir ve her ırkta diskalifiye sebebidir.

Aşırı düzensiz ön-alt dişler, kontrolsüz dil (paralize dil) de aynı şekilde diskalifiye sebebidir.

Yürüyüş paternindeki anormallik ve çılgınca kaşınma içeren davranışlar ile hareket halinde ağrı, ciddi bir sinirsel rahatsızlık olan syringomyelia'a işaret edebilir.

Küçük ırklarda görülen yetersiz beslenme ve sağlıklı yaşam şartları, kötü kondisyonda, zayıf kas yapısına sahip bireylerin karşımıza çıkmasına sebep olabilir.

Bu gruptaki bazı ırklar ise aşırı tüylü olabilmektedir. Tüy miktarının aşırı olduğu durum köpeğin ringde hareketinin tüy sebebi ile kısıtlandığı zaman gözlenmektedir. Aşırı tüy, köpeğin hareketini kısıtladığı gibi, günlük yaşam kalitesini de düşürmektedir.

Belgian Griffon, Brussels Griffon ve Small Brabant Griffon:

- Solunum Problemleri: Boğaz/göğüs kapasindeki yetersizlik ile kıvrık burun, köpeğin nefes alıp verişinde probleme sebep olabilir.
- Yüz: Aşırı kısa somak göz problemlerinin kaynağı olabilir.
- Hareket: Yürüyüş paternindeki anormallik ve çılgınca kaşınma içeren davranışlar ile hareket halinde ağrı, ciddi bir sinirsel rahatsızlık olan syringomyelia'a işaret edebilir.

Cavalier King Charles Spaniel:

- Solunum problemleri: horlama
- Kafa: Aşırı kısa somak ve kısa yuvarlak kafatası
- Gözler: Pörtlek gözler, sığ/yetersiz göz çukuru, aşırı göz akıntısı iritasyon görülen katlanmış deri.
- Hareket: Yürüyüş paternindeki anormallik ve çılgınca kaşınma içeren davranışlar ile hareket halinde ağrı, ciddi bir sinirsel rahatsızlık olan syringomyelia'a işaret edebilir.

Nefes alma, deri, gözler ve harekette herhangi bir sıkıntı olmadığı gözlemleyiniz. Standarttaki birkaç cümle, brachycephalic özelliklerin öne çıkmasını engellemektedir. *(Standarta göre: Kafatası kulaklar arasında düzdür. Stop sığdır, çok belirgin değildir)*

Chihuahua:

- Ağız: Alt çenenin gelişmemiş olması, hatalı basışa, diş/çene problemlerine ve alt köpek dişlerinin üst damağa zarar vermesine sebep olabilmektedir.
- Paralize dil.
- Gözler: Sığ göz çukurunda bulunan pörtlek gözler, göz yaralanmalarının sebeplerindedir.
- Arka Uzunlar: Çelimsiz ve sağlam olmayan arka uzuv yapıları. *(Standarta göre: Arka uzuvlar kaslı ve uzun kemikli olmalıdır)*
- Açık bingıldak (fontanel): Bu özellik, yakın zamanda, istenen ırk özelliği olmaktan çıkarılmış ve diskalifiye sebepleri arasına alınmıştır. Fontanelin kapanmasından kaynaklı oluşan küçük çukur diskalifiye sebebi değildir.

Chinese Crested:

- Tüylerin standartta belirtilen sınırlar içerisinde kalması için etik olmayan ve kabul edilemez yöntemler (epilatör veya zararlı kimyasallar kullanılarak) kullanılarak alınması

French Bulldog:

Bu ırkta tipik özellik olarak öne çıkan kısa burun kemeri, kısa kafatası ve gelişmemiş kuyruk özellikleri, eğer aşırıya kaçarsa, kolaylıkla sağlık problemleri oluşturabilmektedir.

- Solunum problemleri: Aşırı kısa somak kadar, kıvrık burun delikleri sebebi ve boğazda yeterli alan olmaması gibi sebepler ile solunum zorlukları çekebilirler.
- Yüz: Çok kısa somak ve pörtlek gözler, göz yaralanmalarına sebep olabilir.
- Oranlar ve yapı: Bel ve boyunun aşırı kısa oluşu ile yetersiz ön ve arka açılar, sürüklenen güçsüz harekete sebeptir.
- Gelişmemiş Kuyruk: Görülemeyen/elle hissedilemeyen kuyruk omurgası diskalifiye sebebidir.
- Deri problemleri.

Standartta göre *somak kafanın 1/6'sı kadar olmalıdır*. Hareket rahat ve aktif olmalıdır. Standart Fransız buldoğu, *aktif ve vücuduna oranla güçlü, kısa kompakt bir köpek* olarak tanımlar. Fakat bu köpekler kesinlikle boyun ve bel bakımından aşırı kısa olmamalıdır.

Japanese Chin:

- Solunum problemleri: Çok küçük kafa ve kıvrık burun ile birlikte, dar göğüs kafesi solunum problemlerine sebep olabilir.
- Gözler: Sığ göz çukuru ve pörtlek gözler, yaralanmalara açıktır.

King Charles Spaniel:

- Genel Yapı: Yeteri kadar gelişmemiş omurgaya sahip az gelişmiş, zayıf göğüs kafesi; eğri ön bacaklar ile dışa dönük patiler.
- Somak: Aşırı kısa somak
- Gözler: Sığ göz çukuru ve pörtlek gözler, yaralanmalara açıktır.
- Hareket: Yürüyüş paternindeki anormallik ve çılıncı kaçınma içeren davranışlar ile hareket halinde ağrı, ciddi bir sinirsel rahatsızlık olan syringomyelia'a işaret edebilir.

Pekingese:

Bu ırkta tipik özellik olarak öne çıkan kısa burun kemeri, kısa kafatası gibi özellikler, eğer aşırıya kaçarsa, kolaylıkla sağlık problemleri oluşturabilmektedir.

- Solunum problemleri, Dar solunum yolları ve göğüs kafesi sebebi ile solunum problemleri görülebilmektedir.
- Gözler: Pörtlek gözler yaralanmalara açıktır.
- Somak bölgesindeki deri sarkması, derinin burun deliklerini kapatmasına ve iltihaplanmaya sebep olabilir.
- Genel Yapı: Dar göğüs kafesi, kısa sternal kemik ve zayıf kas yapısı, bu ırkta görülen genel yapı problemleridir.
- Kürk: Aşırı bol ve yünsü olması durumunda köpeğe rahatsızlık verir. (*Standartta göre: Tüylerin uzunluğu ve hacmi köpeğin hareket kabiliyetini ne olumsuz etkilemeli ne de vücudun şeklini belirsizleştirmemelidir. Aşırı fazla tüy ağır şekilde cezalandırılmalıdır.*)

Ayrıca yine standarta göre "*hiçbir solunum zorluğu kabul edilemez ve ağır bir şekilde cezalandırılmalıdır*". Solunum özellikle hareket esnasında gözlemlenmelidir.

İrkin temel yürüyüş tipi olan "yavaş ve gururlu hareket", kesinlikle sağlıksız yürüyüş ile karıştırılmamalıdır. Harekette zorlanma söz konusu ise derecesi ve değerlendirme notu ciddi şekilde düşürülmelidir.

Pug:

- Solunum problemleri: Obezlik ve fazla kilo ile birlikte, dar solunum yolları ve dar göğüs kafesine bağlı olarak yetersiz solunum hacmi, kıvrık burun gibi sebepler ile bu ırk ciddi solunum problemleri yaşayabilmektedir.
- Yüz: Aşırı kısa somak ve aşırı sarkık yüz derisi hem burunun hem de gözlerin fonksiyonelliğini kısıtlar. Aslında standartta burunda kıvrık deri istenmez.
- Gözler: Pörtlek gözler yaralanma riskini arttırır.
- Kürk sunumu: Ring sunumu için makas ile trimleme yapılmamalıdır.

Shih-Tzu:

- Solunum: Çok küçük kafa, kısa somak ve kalkık burun ile yetersiz solunum hacmi, bu ırktaki solunum problemlerinin sebebidir. (*Standartta göre: Somak: yaklaşık 2.5 cm uzunluğunda olmalıdır.*)
- Gözler: Pörtlek gözler
- Ağız: Dar alt çene ve zayıf dişler ağız problemlerine sebep olmaktadır.

FCI GROUP 10

Bu grupta çoğunlukla homojen vücut yapısına sahip köpekler bulunmaktadır. Bazı ırklarda çene ve dişler ile birlikte kürk yapısı ile ilgili problemler olabilmektedir. Bazı Afro-Asya'lı ırklar egzotik özelliklere sahip olabilmekte fakat bu özellikler kesinlikle abartılı boyutlara kaçmamalıdır.

Borzo:

- Ağız: Doğru konumlanmamış köpek dişi. Bu durum damakta yaralanmalara sebep olabilmektedir.
- Gözler: Derinde set edilmiş ve küçük açıklığı olan gözler. (ayrıntılı bilgi için ek-3)

Irish Wolfhound:

- Ağız: Doğru olmayan çene basışı ve dar alt çene sıkıntıları, alt köpek dişlerinin üst damağa zarar vermesine sebep olabilmektedir.

EK-1 Çalışmanın Altyapısı

Bu doküman, show hakemleri ile köpek kulüpleri, veteriner hekimler ve sağlık istatistiklerinden edinilen bilgiler harmanlanarak oluşturulmuştur.

Bu bilgi sahiplerinin yorumları ile yüksek profilli ırklar seçilmiş ve seçilen her ırk için sağlığı tehdit eden abartılı özelliklerden bahsedilmiştir. Dokümanın gelişimi temel olarak Danimarka, İsveç ve Finlandiyada tecrübe edilen vakalara dayanmaktadır. Doküman ilk olarak İsveç'te 2009'da yayınlanmış ve o zamandan beri sürekli olarak güncellenmektedir. Son güncel formu, altı değişik faktörün entegrasyonu ile oluşmuştur. Bu faktörler;

- 1-) Yüksek profilli ırkların seçimi
- 2-)İskandinav köpek kulüpleri arasındaki diyaloglar
- 3-) Küçük hayvan uzmanlarına ve veteriner hekimlere sağlık ile ilgili yapılan anketler
- 4-) İsveç köpek kulübü konferanslarında riskli bulunan ırkların listelenmesi
- 5-) Show hakemleri tarafından doldurulan değerlendirme formlarının incelenmesi
- 6-) "İrklara Özel Açıklamalar" çalışma ekibi tarafından yapılan son değerlendirme

Bu 6 faktörün tümüne bakılarak geçer uygun ise yeni bir ırk sisteme eklenir ve raporlanmaya başlanır. Sisteme dahil köpek ırkları showlar sırasında hakemler tarafından özel ilgi ile incelenmelidir. Bu doküman 2013'de Helsinki'de, 2014'de Paris'de tartışılan "*FCI Hakemleri için Temeller*" dokümanı ile "*Köpekler mensup oldukları ırkların taşıdığı fonksiyonlarına uygun olmalıdır*" maddesi ile tam uyumludur.

EK-2 Ringde Solunum Zorluğunun Değerlendirilmesi

Tüm köpekler hareket halinde de çaba harcamadan soluyabilmelidir.

Ringde derecelendirme sırasında 3 çeşit solunum zorluğu seviyesi göz önüne alınmalı ve derecelendirme bu seviyelere göre yapılmalıdır.

1-) Belirgin olmayan veya geçici, köpeğe hiçbir zorluk yaşatmayan solunum sıkıntıları; bu tip sıkıntılar not edilmeli ancak değerlendirmede notu etkilememelidir. Fakat derecelendirmede (sıralamada) göz önüne alınmalıdır.

2-) Nefes almaya hafif etkisi olan solunum problemleri ile nefes almaya etkisi olabilecek olan anatomik özellikler bu seviyeye girer. Bu seviyedeki problemler köpeğin notunu etkilememelidir. (örnek: çok kısa somak ve burun, az gelişmiş göğüs kafesi, vb.)

3-) Bariz solunum problemleri olan köpekler için diskalifiye göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bariz belirtiler, köpek ayakta iken ve ekstrem dış ortamlar (örnek: çok aşırı sıcak hava) yokken izlendiğinde geçerlidir. Bariz solunum problemleri olarak: aşırı hızlı solunum ve dilin çok dışarı çıkması, solunum sırasında çıkan yüksek ses, solunum ile senkron şekilde görülen göğüs ve göğüs kafesindeki kasılmalar, kafa ve boyunun solunum sırasında öne uzanması hareketi gösterilebilir.

Solunum problemleri, mutlaka köpek duruyorken, halinde ve hareket sonrası olarak her koşulda değerlendirilmelidir. Hareket ırka uygun bir hızda ve makul sürede yaptırılmalıdır. Hareket sonrası aşırı yorgunluk da solunum kapasitesindeki bir düşüklükten meydana geliyor olabilir.

EK-3 Göz Problemleri

Göz problemlerine sebep olabilecek anatomik özellikler;

Show hakeminin fark etmesi gereken göz problemleri özellikle gözü çevreleyen dokularla alakalıdır. Çukurda kalmış veya normalden küçük olan gözler kadar dışarı çıkmış (pörtlek) gözler konusunda da dikkatli olmak gerekmektedir. Pörtlek göz ile aşırı büyük göz küreleri çoğunlukla karıştırılabilmektedir. Pörtlek gözler çoğunlukla sığ göz çukurları ve giriş açıklığı büyük olan gözler sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Göze zarar verebilecek unsurlar olarak şunlar sıralanabilir; kafatasının anatomisi, gözün göz çukurundaki konumu, göz kapağının açılış şekli, yüzde ve göz çevresindeki aşırı sarkık deri. Yüzde kıvrılan derinin göze temas etmesi sonucu iritasyon ve göz hasarları meydana gelebilmektedir.

Pörtlek gözler, özellikle kısa somaklı ve burnun ıslak kısmının gözlerin arasında kaldığı köpeklerde, dışarıdan gelebilecek yaralanmalara açıktır. Sarkık derinin olduğu kadar kıvrılıp göze değen tüyler de gözler için tehlike oluşturmaktadır. Bu kategorideki bir başka problem ise göz kapaklarının içeri veya dışarı dönük (entropion veya ectropion) olması durumudur. Bu hastalıklar, kafa derisindeki aşırı sarkıktan kaynaklanabileceği gibi yüz derisindeki katlanmalardan da kaynaklanabilmektedir.

Göz Hastalıklarının Belirtileri;

Görüş problemleri ve hatta bazen körlük bile ringde değerlendirilmesi zor problemlerdir. İritasyon, ağrı veya rahatsızlıkların işaretleri şu şekilde olabilir; Göz akıntısı, çapaklanma, ıslak göz kapağı kenarları ve kızarmış gözler, gözlerin sürekli kısılması ve sürekli göz kırpma, kornea'nın parlaklığını yitirmesi, opak hale gelmesi.

Göz Problemlerinin Ring Değerlendirmesindeki Etkisi

Göz problemlerinin ciddiyeti ve problemin derecesi, ring sıralamasında etkili olabilir;

1-) Net olarak kör olan köpekler her koşulda sebebe bağlı olmaksızın diskalifiye edilir. Travma sebebi ile tek gözü alınmış köpekler, eğer raporlu ise bu durumun değerlendirmede negatif etkisi olmaz.

2-) Kornedaki bulanıklık ve renk kaybı şeklinde kendini gösteren göz hasarları sebebi ne olursa olsun diskalifiye sebebidir.

3-) İritasyon göstergesi olan sürekli göz kısılması ve göz kırpma gibi göstergeler değerlendirmede göz önünde bulundurulmalıdır.

4-) Göze zarar verebilecek anatomik kaçıklıklar (örnek: çok kısa burun, çok sarkık deri, vb.) risk içerir ve hem değerlendirme hem de derecelendirme (sıralama) sırasında göz önünde bulundurulmalıdır.

5-) Göz iritasyonunun işareti olabilen aşırı göz yaşı birikmesi ve göz etrafındaki tüylerin renginin değişmesi gibi unsurlar derecelendirmeyi (sıralamayı) yaparken göz önünde bulundurulmalıdır.